ECLI:LV:AT:2025:0722.A420286222.12.L

Lieta Nr. A420286222, SKA-639/2025

Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 22.jūlijā

[1] Senātā saņemta pieteicējas /Persona A/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 3.aprīļa spriedumu, ar kuru noraidīts viņas pieteikums par Rīgas Stradiņa universitātes Akadēmiskās šķīrējtiesas 2022.gada 7.oktobra lēmuma Nr. 4-1/4/2022 atzīšanu par prettiesisku. Ar minēto lēmumu pieteicēja tika eksmatrikulēta no studējošo skaita par nesekmību ar tiesībām atjaunot studijas universitātē, jo studiju kursā „Bērnu ķirurģija" nebija apmeklējusi vienu obligāto klātienes nodarbību, kā arī studiju kursā „Infekcijas slimības bērniem" nebija izpildījusi kursa prasības, kas saistītas ar klātienes praktisko nodarbību apmeklēšanu un klātienē apmeklēta pacienta klīniskā gadījuma prezentāciju.

[2] Pieteicēja apgabaltiesas spriedumu pārsūdz, norādot uz trūkumiem pierādījumu vērtēšanā kā Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmās līdz trešās daļas pārkāpumu. Līdzīgs arguments ir arī par to, ka tiesa nepamatoti kā pierādījumu pieņēmusi e-studiju foruma ekrānšāviņus, kas nav atbilstoši Dokumentu juridiskā spēka likuma prasībām.

Kasācijas sūdzības argumenti šajā sakarā ir izklāstīti kā norādes uz to, ka tiesa attiecībā uz virkni spriedumā norādīto faktu un pierādījumu nav pārbaudījusi vēl citus apstākļus, kas varētu liecināt par šo pierādījumu ticamību vai faktu patiesumu. Tomēr pieteicēja nav pamatojusi, kādi apsvērumi būtu prasījuši šos papildu apstākļus par pierādījumu ticamību pārbaudīt. Ievērojot Administratīvā procesa likuma 328.panta pirmās daļas 6.punktu, kasācijas sūdzībā ir jābūt norādītam, kādu materiālo vai procesuālo tiesību normu tiesa pārkāpusi un pamatojumu, kā izpaužas šis pārkāpums. Ņemot vērā arī Administratīvā procesa likuma 325.pantu, šim pamatojumam turklāt jābūt tādam, no kura redzams, ka apgalvotais tiesību normu pārkāpums ir novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, jo tikai tādā gadījumā procesa dalībniekam ir tiesības pārsūdzēt spriedumu kasācijas kārtībā. Pieteicēja kasācijas sūdzībā arī nenorāda konkrētus pierādījumus, kas varētu būt pamats nopietnām šaubām par pierādījumu ticamību vai par apgabaltiesas izdarītajiem secinājumiem par lietas faktiskajiem apstākļiem.

Kasācijas instance, ievērojot Administratīvā procesa likuma 325.pantā norādīto kompetenci (pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi materiālo un procesuālo tiesību normas vai pārsniegusi savu kompetenci), pati neizskata lietu pēc būtības. Tas nozīmē, ka tai nav lietā patstāvīgi jāmeklē norādes uz to, kādēļ kāda pierādījuma ticamība bija jāapšauba, pārbaudot ar to saistītus blakus apstākļus.

Līdz ar to argumenti par pierādījumu vērtēšanas pārkāpumiem būtībā turpina strīdu par to, kā būtu vērtējami atsevišķi pierādījumi un fakti, kuru nozīmi lietā pieteicēja nav argumentējusi. Tas nevar būt pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai.

[3] Pieteicēja, argumentējot ar Izglītības likuma 1.panta $1.^{1}$ un $12.^{4}$punktu, norāda uz to, ka apgabaltiesa ignorējusi attālinātas nodarbības kā klātienes apmācību formu.

Senatoru kolēģija konstatē, ka apgabaltiesa „klātienes stundu” atzinusi par fiziski apmeklējamu nodarbību. No apgabaltiesas sprieduma un Administratīvās rajona tiesas sprieduma (*tā 8.1.punkta*), kam apgabaltiesa pievienojās, senatoru kolēģija konstatē, ka apgabaltiesa konkrētajā kontekstā ir pretstatījusi klātienes nodarbību attālinātai (*Zoom*) nodarbībai un tieši šādas nodarbības nepieciešamību secinājusi kā konkrētā studiju kursa prasību. Pieteicēja cenšas juridiski vispārīgi interpretēt Izglītības likuma definīciju par klātieni kā izglītības apguves formu un attālinātām mācībām kā klātienes mācību daļu, taču apgabaltiesa konkrēto terminu ir vērtējusi konkrētajā kontekstā, kur studiju kursa prasības bija specifiski noregulētas. No pieteicējas minētajām normām, kas raksturo izglītības apguves formu un attālinātām mācībām kā klātienes mācību sastāvdaļu, neizriet studējošā tiesības uz tikai attālinātām mācībām klātienes studijās. Pieteicējas argumentācija nerada šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu.

[4] Pieteicēja argumentē, ka tiesa nav pareizi interpretējusi Augstskolu likuma 56.^{1}pantu un nav pārbaudījusi augstskolas iekšējo noteikumu atbilstību likumam un studiju kursa apraksta apstiprināšanas prasībām.

Senatoru kolēģija konstatē, ka Augstskolu likuma 56.^{1}pantā ir norāde uz studiju kursa apraksta apstiprināšanu augstskolas noteiktajā kārtībā, tātad likums jau tiešā tekstā ietver norādi uz augstskolas iekšēju regulējumu. Kasācijas sūdzībā nav atklāts, kā tieši augstskolas iekšējā kārtība neatbilst likumam. Senatoru kolēģija no apgabaltiesas sprieduma kopsakarā ar rajona tiesas sprieduma 8.1.punktu turklāt secina, ka prasības, kuras tika izziņotas augstskolas forumā un kuras bija jāizpilda pieteicējai, būtībā tieši padarīja iespējamas arī attālinātas studijas konkrētajā strīdus studiju kursā, ciktāl to ļāva medicīnas jomas studiju programmas būtība. Vismaz no kasācijas sūdzības nav saprotams, ka atgriešanās pie iepriekš spēkā bijušā studiju kursa apraksta prasībām būtu ļāvusi uzskatīt, ka pieteicēja akadēmiskās prasības ir izpildījusi.

[5] Pieteicēja norāda, ka Augstskolu likuma 49.panta pirmā daļa paredz augstskolai rīcības brīvību attiecībā uz izslēgšanu no studējošo saraksta, ko varot secināt no formulējuma „var”, un ka lēmums par eksmatrikulēšanu ir nesamērīgs.

Senatoru kolēģijai šis arguments nerada šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu. Pieteicēja nav pietiekami pamatojusi, kādēļ konkrētajā gadījumā lēmums par viņas izslēgšanu no studējošo saraksta ir bijis nesamērīgs. Vispārīgi apsvērumi par cilvēcīgu pieeju un otro iespēju nav pietiekams pamats iestādes lēmumu atzīt par nesamērīgu, turklāt no lietas materiāliem (piem., *sarakste par studiju kursu „Infekcijas slimības bērniem”, lietas 1.sēj. 183.–200.lp.*) var redzēt, ka pieteicējai bija dota iespēja novērst sākotnēji kavējumu dēļ neizpildītos trūkumus studiju kursa izpildē. Akadēmiskās šķīrējtiesas lēmumā ir plašāk izskaidroti Rīgas Stradiņa universitātes prorektora rīkojumā izdarītie lietderības (tātad arī samērīguma) apsvērumi, samērojot pieteicējas un sabiedrības intereses, kā arī norādot uz iespēju pieteicējai, neskatoties uz nesekmību, atjaunoties studijās.

Senatoru kolēģija uzskata, ka, tā kā pieteicēja neizpildīja studiju kursu obligātas prasības, viņa nevar apelēt pie tā, ka procentuāli viņai bija citi nozīmīgi sekmības rādītāji. Turklāt nav pamata apšaubīt studiju kursu vadītāju un augstskolas pārstāvju skaidrojumu par fizisku klātienes nodarbību būtisko nozīmi medicīnas studijās.

[6] Pieteicēja norāda, ka apgabaltiesa nepamatoti atteikusies nopratināt kā liecinieci Pediatrijas katedras vadītāju, kas būtu varējusi apstiprināt, ka mutiskas pārrunas kursā „Infekcijas slimības bērniem” par visu studiju kursu varētu „izglābt” studenti no iespējamās nesekmības, ja tāda tiešām pastāvēja.

Senatoru kolēģija no lietas materiāliem redz, ka Pediatrijas katedras vadītāja pirmās instances tiesai bija sniegusi apstiprinājumu iepriekš *pdf* failā iesniegtā paskaidrojuma autentiskumam (*lietas 1.sēj. 226.lp.*). Pieteicējas pārstāvis rajona tiesā bija lūdzis nopratināt Pediatrijas katedras vadītāju, lai tā apstiprina savus iepriekš sniegtos rakstveida paskaidrojumus un pieteicēja varētu uzdot jautājumus par šiem paskaidrojumiem. 2024.gada 28.marta tiesas sēdē rajona tiesa noraidīja pieteicējas lūgumu, norādot, ka Pediatrijas katedras vadītāja nevarēs liecināt par tādiem apstākļiem, kas ir izšķiroši un svarīgi lietā (*tiesas sēdes audioieraksts, 00:01:57–00:02:12*).

Senatoru kolēģija konstatē, ka pieteicējas lūgums ir ticis procesuāli pareizi izskatīts un noraidīts, atzīstot, ka liecinieces nebūtu iespējas sniegt liecību par lietā nozīmīgiem apstākļiem, respektīvi, tā nebūtu attiecināma uz lietu. Apgabaltiesa ir atzinusi par pareizu rajona tiesas veikto pierādījumu vērtējumu un nodibinātos faktus. Senatoru

kolēģija, pirmkārt, uzsver, ka tieši tā tiesa, kas izskata lietu pēc būtības, izlemj jautājumu par pierādījumu attiecināmību uz lietu, kā arī pārbauda un novērtē pierādījumus. Rajona tiesa un, tai pievienojoties, apgabaltiesa priekšroku ir devusi lietā iegūtajiem rakstveida pierādījumiem un nopratināto studiju kursu docētāju liecībām. Kasācijas instances tiesai nav kompetences pārvērtēt pierādījumus. Otrkārt, pieteicējas kasācijas sūdzībā norādītā argumentācija par liecības nepieciešamību nenorāda uz apstākļiem, kas lietā acīmredzami varētu būtu nozīmīgi. Senatoru kolēģija nesaskata, ka katedras vadītāja varētu ar liecību apstiprināt tādu studiju kursa prasību izpildes kārtību, kāda neatbilst rakstveida pierādījumiem par attiecīgajā laikā noteiktajām studiju kursa prasībām, ko apstiprināja arī studiju kursa docētāju skaidrojumi studiju laikā pieteicējai un liecības tiesā.

[7] Pieteicējas iebildums par to, ka apgabaltiesa pārsniegusi sprieduma sastādīšanas termiņu un tādēļ spriedums būtu atceļams, ir acīmredzami nepamatots.

Senatoru kolēģija konstatē, ka apgabaltiesa lietu izskatīja 2025.gada 23.janvārī, noteica sprieduma sastādīšanu 2025.gada 13.februārī, bet minētajā datumā, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 243.pantu, noteica jaunu datumu 2025.gada 3.aprīlī, kad arī tika taisīts spriedums. Turklāt pretēji pieteicējas apgalvojumam pieteicējai šis jaunais datums tika paziņots uz pieteicējas pašas norādīto un lietoto e-pasta adresi (*lietas 2.sēj. 87.–88.lp.*).

[8] Pieteicēja argumentē par to, ka tiesa nav pārbaudījusi rīkojuma par viņas eksmatrikulāciju likumību no tā viedokļa, vai to ir parakstījusi likumā noteiktā amatpersona.

Senatoru kolēģija konstatē, ka rajona tiesas spriedumā (*tā 12.punkts*) un apgabaltiesas spriedumā (*tā 9.punkts*) ir izvērsti atspoguļota pārbaude par to, vai rīkojumu ir parakstījusi pienācīgi pilnvarota persona, tostarp, ievērojot Augstskolu likumā paredzēto amatpersonu kompetenci un rektora tiesības noteikt prorektoru un dekānu kompetences jomas, pilnvaras un atbildību.

Pieteicējas argumenti arī nerada šaubas par apgabaltiesas vērtējuma pareizību. Pieteicēja uzstāj, ka augstskolas iekšējie noteikumi nevar atšķirties no amatpersonu kompetences, kas tieši noteikta likumā.

Šajā gadījumā Augstskolu likuma 49.panta otrā daļa, uz kuru norāda pieteicēja, paredz, ka studentu eksmatrikulēt var gan rektors, gan dekāns. Augstskolu likuma 17.^{1}panta sestā daļa savukārt noteic, ka rektors ieceļ un atceļ prorektorus un dekānus, kā arī nosaka to kompetences jomas, pilnvaras un atbildību. Senatoru kolēģija nesaskata, ka likums liegtu pilnvarot prorektoru veikt eksmatrikulāciju: ja likums tiešā tekstā šīs tiesības piešķir gan rektoram, gan dekānam, kas ir fakultātes vadītājs, tad likuma sistēmai nenonāk pretrunā tas, ka rektors, izveidojot prorektora amatu, prorektoram uztic pilnvaras, kas pēc likuma jau tieši piemīt zemāka līmeņa administratīvajam vadītājam.

[9] Ņemot vērā minēto, kasācijas sūdzībā norādītie argumenti nerada šaubas par sprieduma tiesiskumu. Izskatāmajai lietai arī nav nozīmes judikatūras veidošanā. Tas ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.^{1}panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /Persona A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 3.aprīļa spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore R. Vīduša Senatore Dz. Amerika Senators E. Darapoļskis